

SUUNTAVIIVAT

Suuntaviivat vähemmistöpoliittiselle
työlle

Ohjausasiakirja

Diaarinumero: KS/2022:526

Päätöksentekijä: Kunnanvaltuusto

Vahvistettu: 2023-02-23 § 25

Asiakirjasta vastaa: Kanslia

Tarkistetaan: Tarvittaessa

Seurannasta vastaa: Kunnanhallitus

Kaikkien lapsia koskevien päätösten on perustuttava lapsen oikeuksiin lapsen oikeuksista tehdyn yleissopimuksen mukaisesti. Ennen päätöksentekoa on aina harkittava, mikä on lapsen edun mukaista. Tärkeämmissä asioissa ja ennen päätöksiä, joilla saattaa olla lapsen kannalta kielteisiä vaikutuksia, on laadittava lapsivaikutusten arviointi.

Sisältö

1. Johdanto	4
2. Tarkoitus	4
3. Suuntaviivat vähemmistöpoliittiselle työlle	4
Laajuus.....	4
Tiedotus kunnan verkkosivuilla	4
Edistäminen ja neuvonpito	4
Yhteydenotot.....	5
Kansalliset vähemmistökielet esikoulussa ja koulussa	5
Kansalliset vähemmistökielet ja sosiaalipalvelulain mukainen apu	5
Tapahtumat ja toiminta	5
4. Seuranta	5

1. Sisältö

Laki (2009:724) kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä vahvistaa kansallisten vähemmistöjen oikeuksia. Lain mukaan kunnan on laadittava suuntaviivat vähemmistöpoliittiselle työlleen. Ruotsissa on viisi tunnustettua kansallista vähemmistöä: juutalaiset, romanit, saamelaiset, ruotsinsuomalaiset ja tornionlaaksolaiset. Ruotsin historiallisten kansallisten vähemmistöjen tunnustaminen on tärkeä demokraattinen periaate, joka perustuu kansainvälisiin sopimuksiin ja joka pohjimmiltaan koskee ihmisoikeuksia. Kansallisilla vähemmistöillä on yhtäläinen oikeus säilyttää ja kehittää omia kieliansa ja kulttuureitaan kuin valtaväestöllä. Ruotsissa on viisi tunnustettua kansallista vähemmistökieltä: suomi, jiddiř, meänkieli, romani ja saame. Niiden tunnustaminen merkitsee, että yhteiskunnalla on erityinen vastuu siitä, että nämä kielet voivat jatkossakin pysyä elävinä, kehittyä ja siirtyä edelleen seuraavalle sukupolvelle.

2. Tarkoitus

Suuntaviivojen tarkoituksena on luoda ohjeet Tranemon kunnan vähemmistöpoliittiselle työlle.

3. Vähemmistöpoliittisen työn suuntaviivat

Laajuus

Suuntaviivat koskevat kaikkea kunnan toimintaa, myös yhtiöitä.

Tiedotus kunnan verkkosivuilla

Kunnanhallitus vastaa siitä, että kunnan verkkosivuilla on ajankohtaista tietoa kansallisten vähemmistöjen oikeuksista ja ohjeet siitä, miten asiasta saa lisätietoa kunnan verkkosivuilta.

Edistäminen ja neuvonpito

Koko kunnan organisaation tulee pyrkiä suojaamaan ja edistämään kansallisia vähemmistökieliä ja muutenkin edistämään kansallisten vähemmistöjen mahdollisuuksia ylläpitää ja kehittää kulttuuriaan. Lasten kulttuuri-identiteetin kehittymistä ja oman vähemmistökielen käyttöä on edistettävä erityisesti. Kansallisille vähemmistöille on annettava mahdollisuus vaikutusvaltansa niitä itseään koskevissa asioissa, ja mahdollisuuksien mukaan näissä asioissa on järjestettävä neuvonpitoa Tranemon kunnan tavanomaisen kansalaisdialogin puitteissa.

Asian luonteen ja kohderyhmän mukaan Tranemon kunnan tulee luoda neuvonpidolle sopivat muodot, jotka edistävät keskinäistä, tasa-arvoista ja luottamuksellista mielipiteenvaihtoa. Lasten ja nuorten mahdollisuuksia vaikuttaa itseään koskevissa asioissa on edistettävä erityisesti.

Yhteydenotot

Kunnan tulee käytettävissä olevan osaamisen puitteissa täyttää yksityisten kuntalaisten toivomukset voida pitää yhteyttä kuntaan kansallisella vähemmistökielellä.

Kunnanhallituksen ja yhtiöiden tulee varmistaa, että niiden työntekijät ovat tietoisia kuntalaisten lakisääteisestä oikeudesta käyttää vähemmistökieltä. Tähän vastuuseen sisältyy myös selvitys siitä, kuka tai ketkä työntekijöistä hallitsevat jonkin kansallisen vähemmistökielen ja toimiminen sen seikan varmistamiseksi, että kunnan työntekijöiden kielitaitoa hyödynnetään.

Kansalliset vähemmistökielet esikoulussa ja koulussa

Koulutusjaoston tulee tiedottaa kunnan oppilaille ja heidän huoltajilleen oikeudesta äidinkielenopetukseen kansallisilla vähemmistökielillä. Esikouluopetuksen osalta koulutusjaoston tulee kartoittaa mahdolliset äidinkielenopetuksen tarpeet kansallisissa vähemmistökielissä, niin että kouluissa annettavaa opetusta voidaan suunnitella.

Koulutusjaoston tulee pyrkiä parantamaan opetusta ja sen saatavuutta esimerkiksi lisäämällä etäopetusta, sopeuttamalla opetusaineistoa tai muilla tavoin, myös esimerkiksi tekemällä yhteistyötä muiden koulujen päämiesten kanssa.

Kansalliset vähemmistöt ja sosiaalipalvelulain mukainen apu

Hoivajaoston tulee tarjota halukkaille mahdollisuus saada hoivaa jotakin vähemmistökieltä puhuvalta henkilökunnalta, jos kunnassa on käytettävissä työntekijöitä, joilla on tällainen kielitaito.

Tapahtumat ja toiminta

Yhteiskuntajaoston tulee toimintaansa suunnitellessaan edistää tapahtumia ja toimintaa, jonka avulla kunnassa voidaan levittää tietoa kansallisten vähemmistöjen kielistä ja kulttuureista. Yhteiskuntajaoston tulee edistää kirjastojen toimintaa osallistavina kohtauspaikkoina niille, jotka puhuvat jotakin kansallisista vähemmistökieltä. Esimerkkeinä voidaan mainita näyttelyt, satutuokiot ja teatteri tai muu lastenkulttuuri. On myös tärkeää, että kirjastoissa on kirjallisuutta kansallisilla vähemmistökielillä sekä myös kirjallisuutta, joka käsittelee kansallisten vähemmistöjen kulttuureja.

4. Seuranta

Suuntaviivat tulee arvioida ja tarkistaa tarvittaessa.